

בקדשים [בתרומה שהיא שוה בזרעו של אהרן] לא יאכל, עד אשר יטהר.

ב. ובא השמש, וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים [ונתבאר לעיל שבתרומה הכתוב מדבר].

ג. עד מלאת ימי טהרה [ונתבאר לעיל שבתרומה הכתוב מדבר] —

למה לי כל השלושה?

צריכי!

דאי מ"בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר" — לא הוה ידענא במאי יטהר לתרומה, אם בטבילה או בהערב שמש (1) —

לפיכך כתב רחמנא "ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים [טבילה במקוה]. ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים".

ע-ה א דהכתיב בפרשת יולדת בימי טוהר שלה: "בכל" קודש לא תגע [כלומר: לא תאכל, כמבואר לקמן], ושנינו במסכת מכות [יד ב]: לפיכך אמר הכתוב "בכל", כדי לרבות את התרומה.

ותיקשי לך נמי: הואיל ואף בגיורת ושפחה הכתוב מדבר — וכי בנות מיכל תרומה נינהו —

אלא ודאי, קרא מילי מילי קא חשיב, שאין הפרשה כתובה בענין אחד, אלא יש בכלל הפרשה דינים שבהם ריבתה התורה אף את הגיורת והמשוחררת, ויש באותה פרשה דינים שביחס אליהם לא ריבתה התורה את הגיורת והמשוחררת, הואיל ואין הן שייכות בהם.

תו מפרשינן: ותלתא קראי בתרומה, שהם:

א. איש איש מזרע אהרן, והוא צרוע או זב

שמא אף שטעון הוא טבילה והערב שמש מכל אין שתיהן מעכבות בו מלאכול בתרומה, וכן נראה מן התוספות, ועל פי דרכם מתבאר כאן הסוגיא.

ולשון רש"י הוא: לא ידענא במאי, איזהו גמר טהרתו, דעל כרחך גמר טהרה משמע; וכוונתו סתומה, שהרי אם גמר טהרה משמע, הרי ודאי שלא יאכל בתרומה עד שיטבול ויעריב שמשו.

ועוד הקשו אחרונים: בהמשך הסוגיא הרי מבואר, כי אם פרשה זו ד"צרוע או זב" עוסקת במחוסרי כפרה, הרי שבעל כרחך "עד אשר יטהר" היינו עד שיביא כפרתו, וזה סותר למה שאמרו כאן ד"עד אשר יטהר" לא בעי גם טבילה וגם הערב שמש, אם לא שגילתה כן התורה באומרה "ובא השמש וטהר"?

ישראל גיורת ושפחה "משוחררת" מנין; ולפי גירסא זו מתבארים היטב דברי הגמרא: "גיורת ושפחה משוחררת בנות מיכל תרומה נינהו?!".

ואולם בכריתות ז ב הגירסא בספרים שלנו היא: "גיורת ושפחה מנין", וכן מתבאר מן הסוגיא שם, שהברייתא עוסקת בשפחה שאינה משוחררת; ולפי גירסא זו אין מובנים דברי הגמרא שהשפחה אינה בת אכילת תרומה, כי הרי בת אכילת תרומה כשהיא קנין כספו של כהן, ואם טמאה אסורה היא לאכול באותה תרומה!?

וביאר הרשב"א: דמכל מקום אכתי תיקשי לן גיורת; וראה דברי התוספות ד"ה ושפחה.

1. פשטות כוונת הגמרא היא לומר: לא הוה ידענא במה נטהר הטמא לאכול בתרומה, כי

ולכן הסמיך הכתוב הערב שמש לטבילה, כדי לגלות על מה שאמרה תורה: "בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר", דהיינו טהרה בטבילה והערב שמש גם יחד [תוספות⁽²⁾].

ואי כתב רחמנא רק "ולא יאכל מן הקדשים עד אשר יטהר", וכן את הפסוק "**ובא השמש וטהר**" האמור בפרשת "צרוע או זב", שאינם מחוסרים כפרה [כפי שפירש התנא דבי רבי ישמעאל] —

הוה אמינא: **הני מולי** — שמספיק הערב שמש — היכא דלאו בר כפרה הוא.

אבל היכא דבר כפרה הוא, אימא עד דמייתי כפרה אינו אוכל בתרומה.

לפיכך **כתב רחמנא** — ביולדת הטעונה כפרה — "**עד מלאת ימי טהרה**", כיון שמלאו ימיה והעריב שמשו הרי היא טהורה, ואף קודם שהביאה כפרתה.

ואי כתב רחמנא רק "**עד מלאת ימי טהרה**", הוה אמינא שיוולדת נטהרת לתרומה מששלמו ימי טוהר שלה [דהיינו הערב שמש] **ואפילו בלא טבילה** [בסוף ימי טומאתה קודם שהחלו ימי טהרתה⁽³⁾], הואיל ולא נזכרה טבילה באותה פרשה כלל [תוספות].

לפיכך **כתב רחמנא** "**עד אשר יטהר**", דמשמע טבילה והערב שמש כאחד, כפי שנתבאר ממשמעות המקראות [תוספות⁽⁴⁾].

ומקשינן: **ולחך תנא דפליג עליה דתנא דבי רבי ישמעאל** — המפרש "והוא צרוע או זב", בצרעת וזיבה שאינה טעונה כפרה — **דאמר האי תנא:**

"והוא צרוע או זב" — **בזב בעל שלוש ראיות, ובמצורע מוחלט, הכתוב מדבר. והאי "עד אשר יטהר"** האמור באותה פרשה, לדבריו הוא **עד דמייתי כפרה**.

ימי טהרה, ואין ליולדת ימי טוהר אלא כשטבלה תחילה, וכדעת בית הלל במסכת נדה לה ב דביומי וטבילה תלה רחמנא, ואם לא טבלה האיך ימלאו ימי טהרתה שעדיין לא החלו?! ומדברי הראשונים הרמב"ן הרשב"א והריטב"א נראה, שאין הם גורסים פסקא זו בגמרא כלל, וכפי שהעיר הרב המגיה בריטב"א הנדמ"ח ציון 387*.

4. א. ביארו התוספות: וליכא למימר נמי דלכתוב "ובא השמש" [דמשמע: טבילה והערב שמש], ו"עד מלאת" [דמשמע: לא בעי כפרה], ולא לכתוב "בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר", ד"עד אשר יטהר" איצטריך לאזהרה לטבול יום דלאו בר כפרה [בביאור לשונם "דלאו בר כפרה" ראה מהרש"א]; כלומר: אם לא היה

וביארו: כוונת הגמרא היא, שלא היינו יודעים כלל שטמאים אלו בהם עוסקת הפרשה טעונים טבילה והערב שמש, וכאילו אמר: "לגופיה איצטריך", ואולם אם אכן טעונים הם את שניהם הרי ממילא משמע שלא יאכל "עד אשר יטהר" טהרה גמורה; ולפי שיטה זו מתבאר המשך הסוגיא באופן אחר ממה שנתבאר כאן על פי דברי התוספות.

2. הטעם שביארו התוספות שכל זה הוא גילוי ל"עד אשר יטהר" הוא משום דבלאו הכי אין לנו אלא "לאו הבא מכלל עשה", אבל מאחר שהוא גילוי ל"עד אשר יטהר" הרי הוא עובר בלאו, ראה בדבריהם ובהערה בהמשך הסוגיא.

3. יש להקשות: והרי הכתוב אומר: עד מלאת

אומר: לפיכך אינה אוכלת, **משום** שחמורה היא בכך **דמרובה טומאתה**, שאסורה שמונים יום [כשילדת נקבה] באכילת תרומה וקדשים, דבר שלא מצינו בשאר טומאות.

אבל בזב, שאינו טמא אלא שבעה ימים, **אימא לא** יהא חמור לאוסרו באכילת קדשים עד שיביא כפרתו.

ואי כתב רחמנא רק **בזב** [או צרוע], הייתי אומר: יש בו חומרה, **דלא הותר מכללו**, שכל עוד לא פסק מלראות הרי הוא טמא.

ובהכרח שבקדשים הכתוב מדבר, שהרי תרומה אינה טעונה הבאת כפרה, כדילפינן מ"עד מלאת ימי טהרה" —

ואם כן: **תרי קראי בקדשים** [א]. וכפר עליה הכהן וטהרה, הכתוב ביולדת; ב. והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר], המלמדים שמחוסר כפורים אסור בקדשים — **למה לי?** (5)

ומשנינן: **צריכי לשניהם!**

דאי כתב רחמנא רק **ביולדת** שהיא אינה אוכלת בקדשים עד שתביא כפרתה, הייתי

במה שאמרה תורה: ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ללמד על "עד אשר יטהר" דבעי טבילה, ו"הערב שמש" נלמד מ"עד מלאת" ולמה לן: "ובא השמש"? וראה מה שביארו בזה התוספות, וראה רמב"ן ורשב"א שיישבו באופן אחר, וראה עוד בריטב"א שביאר באופן אחר.

5. פירוש: הניחא אם הפרשה בה כתוב "עד אשר יטהר" אינה עוסקת במחוסרי כפרה, הרי שפיר יש לנו לפרש "עד אשר יטהר" בכל אותה טהרה הנזקקת לאותו טמא בה עוסקת הפרשה, ושוב ממילא אף במחוסרי כפרה — שלא נגמרה טהרתם — הרי זה מותר קודם שהביא כפרתו [הואיל ואמרה תורה "עד מלאת"]; אבל אם פרשה זו עצמה בה כתוב "עד אשר יטהר" עוסקת במחוסרי כפרה, אין באפשרותנו לפרש "עד אשר יטהר" בהערב שמש [ואין מועיל אף מה שגילתה תורה שכפרה אינה מעכבת ב"עד מלאת ימי טהרה"], הואיל ו"עד אשר יטהר" משמע עד גמר הטהרה של הטמא בה עוסקת הפרשה, ועל כרחנו נפרשנו בקדשים שהכפרה מעכבת בהן.

אומר הכתוב "בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר" הייתי אומר: אכן אין טבול יום מותר בתרומה אלא בהערב שמש, מכל מקום אין הוא עובר בלאו, לפיכך כתב רחמנא: "בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר", ומכח הפסוק "ובא השמש וטהר" אנו לומדים לפרש את הלאו על טבול יום.

ולדעת התוספות מתבאר לשון הגמרא: כתב רחמנא "עד אשר יטהר", ולא אמרה: כתב רחמנא "כי אם רחץ בשרו במים"; ואולם לפי מה שנתבאר לעיל בהערה מלשון רש"י: "עד אשר יטהר" משמע עד גמר הטהרה, מתבאר לשון הגמרא כפשוטה, כי מאחר שאין הטהרה נגמרת בלא טבילה, ממילא נכלל טמא שלא טבל ב"עד אשר יטהר", הואיל ואין אנו דנים לומר שאין היולדת צריכה טבילה, אלא שאין הטבילה מעכבתה מלאכול בתרומה.

ב. עוד כתבו התוספות: ואי כתב רחמנא "עד אשר יטהר" ו"עד מלאת" ולא כתב "ובא השמש", כלומר: למה לן ובא השמש ללמד על הערב שמש, הרי מעד מלאת ימי טהרה — דהיינו הערב שמש אתה למד כן, ואי משום שלא הייתי יודע אם צריך גם טבילה, הרי די

יכול לכל – בין למעשר בין לתרומה –
יהיה טמא עד הערב שמש?
תלמוד לומר מאידך, "עד הערב, וטהר".

מכך שלא אמר הכתוב "ויטהר", משמע
שהוא הולך על האמור לעיל: "וטהר",
אפילו קודם הערב שמש –

אי "עד הערב וטהר", יכול שיטהר בלא
הערב שמש לכל דבר?

תלמוד לומר מאידך, "במים יובא וטמא"

הא כיצד יתקיימו שני מקראות הללו?

הוי אומר: כאן – "עד הערב, וטהר" –
למעשר שני, שאינו טעון האדם הטובל
לטהרתו [או הכלי], גם בנגיעה.

כאן – "במים יובא וטמא" – לתרומה.

ללמדך שאף נגיעה אינה מותרת בתרומה
קודם הערב שמש.

ופרכינן: ואיפוך אנא!?

ואומר כך: מעשר שני הוא זה שאסור
בנגיעה עד הערב שמש, (7) ואילו התרומה
מותרת בנגיעה קודם שיעריב שמשו? (8)

אבל יולדת, שהותרה מכללה בימי הטוהר
שלה, שאין דם נדותה מטמאתה לבעלה,
אימא לא החמיר בה הכתוב לאוסרה
באכילת קדשים עד שתביא כפרתה.

לפיכך: צריכא לשניהם.

עוד מפרשת הגמרא את הכתוב במקום אחר:
"וכל אשר יפול עליו מהם [מן השרצים]
במותם יטמא, מכל כלי עץ או בגד –
במים יובא וטמא עד הערב וטהר" –

למה לי גם להאי קרא? (6)

אמר פירש רבי זירא: לנגיעה.

שהרי בלא פסוק זה לא למדנו אלא לאכילת
תרומה שהיא טעונה הערב שמש, כי בענין
זה עוסקים כל המקראות שהובאו לעיל,
ואילו פסוק זה – המדבר בכלים –
ללמדנו הוא בא, שלא יגע כלי טמא או אדם
טמא בתרומה קודם הערב שמש.

דתניא: מצד אחד כתיב: "וכל אשר יפול
עליו מהם – במים יובא, וטמא".

ומשמע שאף לאחר ביאת מים [הטבילה]
הרי האדם או הכלי ממשיך להיות טמא עד
הערב.

6. ביאר רש"י: על כרחך לתרומה איירי [ולא
למעשר], מדבעי הערב שמש, ולמה לי? תיפוק
ליה מ"ובא השמש וטהר" [דהיינו לתרומה וכפי
שנתבאר בגמרא לעיל].

7. עיין בריטב"א.

8. הקשו בתוספות ישנים: ומאי סלקא דעתין,
והלא אסיקנא לעיל [עד ב] דתרומה חמורה

משום מחפ"ז?!

ונראה לרבינו נתנאל, דדוקא גבי אכילה יש
לנו לומר דטומאה חמורה, משום דבתרומה
איכא מיתה באוכלה בטומאת הגוף ובמעשר
ליכא, אבל בנגיעה שמטמא גוף המעשר חמיר
טפי מעשר מתרומה שהאוכל מעשר בטומאת
עצמו לוקה דאיכא ביה לאו, והאוכל תרומה
בטומאת עצמה ליכא אלא עשה [כמבואר לעיל,
עג ריש עמוד ב].

ומשנינן: **מסתברא**: כי היכי דחמירא אכילה של תרומה מאכילה המעשר לענין טבול יום — הכי נמי חמירא נגיעה דתרומה מנגיעה דמעשר לענין טבול יום.

ואיבעית אימא: נגיעה דתרומה שהיא אסורה בטבול יום **מהכא** — מ"בכל קודש לא תגע", האמור ביולדת, שהיא "טבולת יום ארוך" נפקא [ומפרש לה ואזיל].⁽⁹⁾

דתניא: כתיב גבי יולדת, בימי טוהר שלה, שהיא טבולת יום ארוך "בכל קודש לא תגע".

ומפרשת הברייתא: **אזהרה היא לאוכל**, שלא תאכל היולדת בתרומה עד שיעריב שמש במלאת ימי טהרה —

או אינו בא הכתוב לומר **אלא** אזהרה לנגוע?

תלמוד לומר: "בכל קודש לא תגע, ואל המקדש לא תבוא".

מקיש הכתוב טומאת קודש לטומאת מקדש, כדי ללמדך:

מה טומאת מקדש, כשנכנס אדם למקדש כשהוא טמא בגופו, הוא דבר שיש בו עונש של נטילת נשמה [כרת] —

אף אכילת קודש בטומאת הגוף, הוא דבר שיש בו עונש של נטילת נשמה [מיתה בידי שמים].

ומוכח שבאכילה בטומאת הגוף הכתוב

מדבר, שהרי בנגיעה המטמאה דבר קודש — נטילת נשמה ליכא! לפי שאין עונש של נטילת נשמה על נגיעה של כלי טמא או אדם טמא בדבר קודש!

וכאן מפרשת הגמרא מהיכן למדנו לאיסור נגיעה בתרומה לטבול יום:

ומדאפקיה התורה לאכילה בלשון נגיעה, הרי הכי קאמר:

נגיעה הרי היא כאכילה!

ללמדך: כל האסור באכילה בטומאה, אסור גם בנגיעה.

ומוכח שטבול יום, שהוא אסור באכילת תרומה, הרי הוא אסור גם בנגיעה בתרומה.

שנינו במשנתנו: **פצוע דכא** וכרות שפכה — הן ועבדיהן יאכלו ונשיהן לא יאכלו; ואם לא ידעה משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה — הרי אלו יאכלו:

א. במשנה ובסוגיא לעיל נו ב מתבאר, שנחלקו רבי מאיר וחכמים באשה ה"משתמרת לביאה פסולה" אם אוכלת בתרומה. כלומר: המצפה וממתנת [כמו "שומרת יבם", וכמו "ואביו שמר את הדבר"] להיבעל ביאה הפוסלת אותה בתרומה, הרי היא פסולה, לדעת רבי מאיר, מלאכול בתרומה כל עוד היא משתמרת לביאה זו, ולפיכך שנינו לעיל [והיא דעת רבי מאיר]:

אלמנה המאורסת לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, לא יאכלו [הנשים]

9. הקשו התוספות: כיון דמהכא נפקא, אם כן הדרא קושיא לדוכתיה "במים יובא וטמא עד הערב וטהר" למה לי? וראה מה שביאר.

בתרומה, שהרי משתמרות הן לביאה פסולה, העושה את האשה חללה דאורייתא.

רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין את המשתמרת לביאה פסולה לאכול בתרומה, ואינה נפסלת עד שתיבעל ותיעשה חללה.

ב. משנתנו עוסקת בבנות ישראל שנישאו לכהן ונעשה בעליהן פצוע דכא או כרות שפכה, אלא שלא באו עליהן בעליהן לאחר שנפסלו. ומכל מקום, הרי הן "משתמרות לביאה פסולה", שהרי אם יבואו עליהן בעליהן, יפסלום, וכפי ששינונו: "נשיהן [אחר שבאו עליהן בעליהן] ועבדיהן — לא יאכלו".

ומפרשת הגמרא את דעתו של התנא ששנה את משנתנו:

והוינן בה: **מאן תנא**, מי הוא התנא של משנתנו, הסובר: **משתמרת לביאה פסולה דאורייתא** [לביאה הפוסלת אותה מן התורה, כגון פצוע דכא] **אכלה**, מותרת היא לאכול בתרומה, ולפיכך שנה התנא: ואם לא ידעה משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה — ולא פסלה — הרו אלו יאכלו, אף שמכל מקום משתמרות הן לביאת בעליהן הפוסלן?

אמר רבי אלעזר: הלכה זו — **במחלוקת תנאים היא שנויה**.

ומשנתנו, בשיטת **רבי אלעזר ורבי שמעון היא**, המכשירים את ה"משתמרת לביאה פסולה דאורייתא" לאכול בתרומה.

אבל לדעת רבי מאיר, הפוסל אשה אלמנה שנישאת לכהן גדול או גרושה לכהן הדיוט

מלאכול בתרומה, הואיל ומשתמרות הן לביאה פסולה, אף כאן לא יאכלו נשותיהן בתרומה מאותה שעה שנפסלו בעליהן, ואם יבואו עליהן ייפסלו נשותיהן.

רבי יוחנן אמר: **אפילו תימא רבי מאיר** היא — הפוסל אלמנה הנישאת לכהן גדול או גרושה הנישאת לכהן הדיוט מלאכול בתרומה — כי לא אמר רבי מאיר אלא בנשים שמתחילת נישואיהן משתמרות הן לביאה פסולה.

אבל **שאני הכא**, במשנתנו — שלא נפסלו בעליהן אלא אחר שנשואם — כיון **שכבר אכלה** האשה בתרומת בעלה קודם שנעשה פצוע דכא או כרות שפכה, לכן ממשיכות הן לאכול מכוחו, כל עוד לא נתחללו בביאתו.

ואילו **רבי אלעזר** אמר: אי אפשר להעמידה כרבי מאיר, אלא כרבי אלעזר ורבי שמעון, כי את הנימוק "**שכבר אכלה**" — **לא אמרינן** שהוא סיבה להאכיל בתרומה הלאה.

דאי לא תימא הכי, אלא אכן אמרינן "שכבר אכלה" בתורת סיבה לאכילת תרומה, תיקשי לך: האם **בת ישראל שנישאת לכהן, ומת בעלה**, הרי זו **תאכל** בתרומה כיון "**שכבר אכלה**" עד שמת בעלה.

ורבי יוחנן הסובר אמרינן "שכבר אכלה", אמר לך, שאין הנידון דומה לראיה:

התם — בבת ישראל שניסת לכהן ומת בעלה — הרי **פקע קנייניה** [פקע קנינון] של הבעל באשתו.

אבל **הכא** — שנעשה בעלה פצוע דכא — **לא פקע קנייניה** של הבעל באשתו.

שנינו במשנה: **איזהו פצוע** דכא כל שנפצעו הביצים שלו ואפילו אחת מהן:

תנו רבנן:

איזהו פצוע דכא:

כל שנפצעו ביצים שלו על ידי מכת חרב או סכין, **ואפילו אחת מהן** בלבד נפצעה הרי הוא פצוע דכא.

ואפילו ניקבו ביציו, ואפילו נימוקו [הוקטנו] מחמת מכה, **ואפילו חסרו ביציו כל שהוא.**

אמר רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: שמעתי מפי חכמים שהיו בכרם ביבנה: כל שאין לו אלא ביצה אחת, אינו אלא פריס חמה, וכשר.

ותמהינן: **וכי פריס חמה — סלקא דעתך?!**

וכי תעלה על דעתך שזה פריס חמה הוא, והרי פריס חמה הוא הסריס מחמת חולי, וזה אינו חולי?!

אלא כך תאמר: **הרי הוא כפריס חמה, וכשר לבוא בקהל.**

ותמהה הגמרא על דברי הברייתא שלמדנו **"ואפילו ניקבו"**:

וכי כשניקב הביצה הרי זה **לא מוליד?** והרי מוליד הוא — כפי שמוכיחה הגמרא — ואם כן אינו **"פצוע דכא"!**

והא מעשה שהיה בההוא גברא דסליק לדיקלא [באדם שעלה על דקל]

שכבת זרע כמין ליחה], ומכל מקום **אוליד**, הרי שאף כשניקבו ביציו הרי הוא מוליד!

ומשנינן: **הא שלח שמואל לקמיה דרב** [שלח שמואל הודעה לרב] **ואמר ליה: צא וחזר על בניו מאין הם!**

כלומר: ממזרים הם מזנות שזינתה עם איש אחר, כי בעלה אינו מוליד.

אמר רב יהודה אמר שמואל: פצוע דכא בידי שמים [על ידי מכה או פחד מרעמים וברד, או שנולד כך ממעי אמן] — הרי זה **כשר.**

אמר רבא: היינו דקרינן [זה הוא שאנו קוראים] בתורה: **לא יבוא "פצוע" דכא, ולא קרינן "הפצוע".**

היות ש"הפצוע" — משמע פצוע מעיקרו, כגון ממעי אמו.

כי אכן הפצוע ממעי אמו הרי הוא כשר.

במתניתא תנא [בברייתא למדנו] לימוד אחר, שאין פצוע דכא אסור אלא אם נפצע בידי אדם, בגזירה שוה:

נאמר: לא "יבוא" פצוע דכא, ונאמר: לא "יבוא" ממזר.

מה לחלץ גבי ממזר בידי אדם הוא, שהרי על ידי ביאת זנות הוא נוצר, **אף באן פצוע דכא,** שנפצע **בידי אדם** הוא.

אמר רבא: כתיב: **לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה'.**

פצוע שאסרה תורה הוא הפצוע **בכולן,** וכדמפרש ואזיל.